

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.VI.20.611/2012/7.szám

A Kúria a dr. Herczeg Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szász András ügyvéd által képviselt I. r. és a Magyar Attila Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Magyar Attila ügyvéd által képviselt II. r. alperes ellen szerződések érvénytelensége iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 23.P.52.335/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 47.Pf.635.346/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. r. alperesnek 15 napon belül 60.000 (Hatvanezer) forint, továbbá a II. r. alperes részére 15 napon belül 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra az államnak fizessen meg 200.000 (Kettőszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s :

A felperes mint eladó és az I. r. alperes mint vevő között 2005. december 8-án adásvételi szerződés jött létre a KITFOX II. HA-YABK lajstromjelű, továbbá ZODIAC CH 601V HA-YWOL lajstromjelű légi járművekre. Az adásvételi szerződések 2. pontja értelmében mindkét repülőgép tekintetében 1.000.000 forint vételárat kötöttek ki, amellyel kapcsolatban rögzítették, hogy ez az összeg a vevő által készpénzben megfizetésre került a felperesnek. Az I. r. alperes az adásvételi szerződések aláírásakor nem volt jelen, őt szóbeli meghatalmazás alapján a II. r. alperes képviselte, de a későbbiekben az adásvételi szerződést az I. r. alperes aláírta. Az I. r. alperes az adásvételi szerződéseket bejegyzés céljából a

Légügyi Hatóság részére benyújtotta. A felperes 2006. március 10-én kérte a Légügyi Hatóságtól a bejegyzési eljárás felfüggesztését, majd ugyanezen a napon az I. r. alperes felé az adásvételi szerződések feltűnő értékaránytalanság miatt történő megtámadására vonatkozó nyilatkozatot tett. Ezt követően a felek többször egyeztettek, pl. 2006. április 4-én, de az egyeztetések nem vezettek eredményre, így a felperes 2006. június 20-án benyújtotta a keresetét.

A felperes végleges kereseti kérelmében elsődlegesen a 2005. december 8-án kelt adásvételi szerződések érvénytelenségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását kérte a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapítottnan. Előadta, hogy az adásvételi szerződések színleltek, ezért semmisek. A felperes értékcsökkenés megfizetésére vonatkozó kérelmet is előterjesztett ebben a körben, ez azonban a felülvizsgálati eljárásnak már nem tárgya. A felperes másodlagosan feltűnő értékaránytalanságra hivatkozva kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását utalva a Ptk. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra. Végül pedig a feltűnő értékaránytalanságra tekintettel 6.000.000 forint és ennek 2005. december 8. napjától járó kamata megfizetésére kérte kötelezni az I. r. alperest. A felperesnek a II. r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelme a felülvizsgálati eljárásnak már nem tárgya.

Az I. r. alperes érdemi védekezésében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a szerződések érvényesen létrejöttek. A ZODIAC típusú repülőgéppel kapcsolatban előadta, hogy a felperes azt korábban tőle vásárolta 7.500.000 forintért, ebből 500.000 forint vételárat elengedett, 4.000.000 forintot pedig a felperes megfizetett, de 3.000.000 forint tartozása maradt fenn. Amikor a 2005. december 8-i szerződéseket megkötötték a vételár meghatározása során a felperes 3.000.000 forint összegű tartozását is figyelembe vették, így a vételár nem volt feltűnően aránytalan. Az I. r. alperes beszámítási kifogást is előterjesztett a felperessel szemben arra az esetre, ha a bíróság pénz fizetésére kötelezné. Ennek keretében 3.000.000 forint tőke és annak kamatai beszámítására irányuló kérelmet terjesztett elő a felperes korábbi vételártartozására figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helytadott. Megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes között 2005. december 8-án a perbeli két légi járműre létrejött adásvételi szerződések érvénytelenek. Ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasította. Ugyanígy elutasította az I. r. alperes beszámítási kifogását is és rendelkezett a perköltség viseléséről. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperesnek a színleltségre vonatkozó kereseti kérelme nem volt megalapozott, ugyanakkor megállapítható volt, hogy a 2005. december 8-án megkötött

adásvételi szerződésekben a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között feltűnő értékaránytalanság mutatkozott, emiatt a szerződések érvénytelenek. A kirendelt igazságügyi szakértő a ZODIAC típusú gépet 4.800.000 forintra, míg a másik gépet 2.700.000 forintra értékelte, ugyanakkor a szerződésekben csak 1.000.000 - 1.000.000 forint volt a vételár. A felperes a megtámadási határidőben nyújtotta be kereseti kérelmét, így nem volt akadálya a szerződés érvénytelensége megállapításának. Az I. r. alperes beszámítási kifogását elutasította, utalva arra, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az I. r. alperesnek kellett volna azt bizonyítania, hogy a felperesnek még a korábbi szerződésből eredően vételártartozása volt és erre tekintettel került sor az adásvételi szerződésben a repülőgépek vételárának meghatározására. Az ítélet szerint az adásvételi szerződések érvénytelenségének megállapításával az eredeti állapot helyreállítható volt, hiszen a repülőgépek mindvégig a felperes tulajdonát képezték, azok az I. r. alperes tulajdonába nem kerültek.

Az I. r. alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes az I. r. alperestől 2002-ben 7.500.000 forintért megvásárolta a ZODIAC típusú légi járművet, amiből 3.000.000 forint vételárhátraléka maradt fenn. A felek az újabb szerződésben a két gép vételárát összesen 4.000.000 forintban határozták meg, amelyből 2.000.000 forintot a szerződések megkötésekor a felperesnek az I. r. alperes megfizetett, 2.000.000 forint vételárhátralékot pedig az I. r. alperes a II. r. alperes által aláírt kölcsönszerződés alapján részletekben vállalt megfizetni. A 2.000.000 forint átvételét a felperes sem vitatta. A fentiek alapján a másodfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy a Ptk. 201. §-a alapján a szerződésben foglalt szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalansága nem állapítható meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a két légi jármű vételárát összesen 4.000.000 forintban állapították meg, ehhez hozzá kellett számítani a felperes 3.000.000 forint összegű tartozását, így a gépek vételára 7.000.000 forint volt. A szakértői vélemény szerint a két gép forgalmi értéke 7.500.000 forint volt, így a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értéke között feltűnő értékkülönbség nem mutatkozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kérte ugyanakkor az első- másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárás során felmerült perköltségekben az alperesek marasztalását. Előadta, hogy a jogerős ítélet mind eljárásjogi, mind anyagi jogi

szempontból jogszabálysértő, ugyanis a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelem és ellenkérelem, illetve a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaiban és a bizonyítékokat átértékelve súlyosan jogszabálysértő ítéletet hozott anélkül, hogy bizonyítást vett volna fel. Újraértékelte a bizonyítékokat, többek között a büntetőeljárás anyagát. Olyan tanú vallomását tette ítélezése alapjául, aki a másodfokú ítéletben foglaltakkal szemben nem érdektelen, hanem a II. r. alperes üzlettársa volt, az egyik gép eladásából kívánta fedezni a vállalkozói díját. Utalt arra, hogy a kérelem indokolását 15 napon belül kiegészíti erre azonban nem került sor.

Az I. r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A II. r. alperes is felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, amelyben utalt arra, hogy a vele szemben már az elsőfokú bíróság elutasító ítélete is jogerőre emelkedett. Miután a felperes ennek ellenére kérte a II. r. alperes perköltség fizetésére való kötelezését, e kérelem alaptalanságára tekintettel a felperes köteles megfizetni a II. r. alperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsőként arra hivatkozott, hogy a bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelem, illetve ellenkérelem keretein. A másodfokú bíróság a keresetét elutasította, holott a felperes különböző okokból az általa aláírt adásvételi szerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmet terjesztett elő, ennek keretében a szerződéseket a feltűnő értékkülönbség fennállására hivatkozással meg is támadta.

A Kúria álláspontja szerint bíróságok a felperes által felhozott érvénytelenségi okokat megvizsgálva hozták meg határozatukat. Mindkét bíróság egyetértett abban, hogy a semmisségi okok az ügyben nem állnak fenn, a megtámadási okra vonatkozóan pedig a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok mérlegelésével hozta meg az elsőfokú bíróságtól eltérő döntését. A Kúriának a felperes felülvizsgálati kérelme alapján azt kellett vizsgálnia, hogy a jogerős ítéletben foglalt Pp. 206. § szerinti mérlegelés kirívóan jogszabálysértő-e. A Kúria töretlen gyakorlata szerint ugyanis a felülvizsgálati eljárás keretében a mérlegelés körébe tartozó kérdések nem vizsgálhatók újra, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére sem. Felülmérlegelésre csak kivételes esetben, akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Ez a jelen ügyben nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság a periratok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek a korábbi szerződéséből 3.000.000 forint tartozása állt fenn az I. r. alperes felé, amelyre vonatkozóan a felek az adásvételi szerződés során úgy állapodtak meg, hogy azt az I. r. alperes a Ptk. 296. §-a alapján jogosult a vételárba beszámítani. Erre tekintettel jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a szakértői véleményben foglaltakra is figyelemmel a kikötött vételár nem minősül feltűnően aránytalannak a repülőgépek értékéhez képest. A felperes a felülvizsgálati kérelmében ezt a mérlegelést vitatta.

A felperes előadásával szemben a peradatok a másodfokú bíróság álláspontját mindenben alátámasztják. Az iratokhoz csatolt nyomozati anyagban szereplő, a nyomozás megszüntetéséről szóló határozat, továbbá dr. Z. T. tanúvallomása, valamint a felperes saját vallomása is alátámasztja azt a tényt, hogy a felperes többek között dr. Z. T. tanú felé fennálló 5.000.000 forint összegű tartozása miatt döntött úgy, hogy a gépeket értékesíti. A felperes a nyomozati vallomásában többször is hangsúlyozta, hogy rászorultsága miatt egyezett bele, hogy az adásvételi szerződéseket aláírja és bízott abban, hogy azokat nem fogják felhasználni. A felperes a peres eljárás során ellentétes nyilatkozatokat tett a szerződéskötés körülményeire és az átvett összegekre vonatkozóan, ezzel kapcsolatban az alperes a 18. sorszám alatti iratban az ellentmondásokat tételesen ki is mutatta.

A másodfokú bíróság jogszerűen utalt arra, hogy a II. r. alperes és az I. r. alperes előadása mellett érdektelen tanúk is alátámasztották, hogy a felperesnek a ZODIAC típusú repülőgép megvásárlásakor vételár tartozása maradt fenn. Ezt K. O. tanú is igazolta, aki a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben nem elsősorban az alperesek baráti köréhez tartozott, hanem kifejezetten a felperessel volt baráti kapcsolatban a perbeli időszakban. A felperes is előadta, hogy a tanúval együtt kívánt volna pilótaiskolát működtetni. A másodfokú bíróság tehát helytállóan állapította azt meg, hogy az írásbeli szerződésekben, illetve a felek között létrejött szóbeli megállapodásokban összesen kikötött vételár - a beszámítás figyelembevételével - nem mutat feltűnő értékkülönbséget a felperes szolgáltatásához képest. A peradatokból az is megállapítható, hogy az I. r. alperes a beszámítással sem fizette ki a teljes vételárat figyelemmel arra, hogy a felperes a Légügyi Hatóságnál a tulajdonjog bejegyzése iránti eljárás felfüggesztését kérte. A felperes azonban vételárhátralék iránti kereseti kérelmet nem terjesztett elő a perben.

A kifejtettek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva,

a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperes köteles megfizetni az alpereseknek a felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a II. r. alperes vonatkozásában is előterjesztett perköltségben való marasztalásra irányuló kérelmet annak ellenére, hogy a II. r. alperessel szemben a felperesi kereset elutasítása elsőfokon jogerőre emelkedett. Miután a felperes felülvizsgálati kérelme folytán a II. r. alperesnek is perköltsége merült fel a felülvizsgálati eljárásban a védekezése előterjesztésével, a Kúria mindkét alperes javára kötelezte a felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint perköltség fizetésre. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, az ügyvédi munkával arányban állóan határozta meg azzal, hogy az ügyvédi munkadíj az általános forgalmi adót is tartalmazza.

A felperes illetékfeljegyzési jogban részesült, ezért pervesztességére tekintettel köteles megfizetni külön felhívásra az államnak a le nem rótt 200.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. január 15.

Dr. Wellmann György s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő